

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. ve věci

žalobce: **H. M.**
e. č. X
státní příslušnost X
pobytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
Odbor azylové a migrační politiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 11. 2020, č. j. OAM-556/ZA-ZA11-LE24-2020

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 11. 2020, č. j. OAM-556/ZA-ZA11-LE24-2020 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků se **nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:**I. Vymezení věci**

1. Včas podanou žalobou žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 11. 2020, č. j. OAM-556/ZA-ZA11-LE24-2020 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o tom, že žádost žalobce se zamítá podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“ nebo „AZ“) jako zjevně nedůvodná.

II. Napadené rozhodnutí

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný shrnul zjištěný skutkový stav věci. Vycházel zejména z informací sdělených žalobcem při podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný dále shrnul obsah poskytnutých údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, podle nichž je muslim arabské národnosti, ale víru příliš nepraktikuje, pracoval pro Human Rights Watch (HRW) a jeho otec byl regionálním ředitelem HRW v Tunisu. Žalobce byl v Tunisu naposledy v roce 2016, kdy přicestoval do ČR. V červenci 2016 mu začala platit v ČR zaměstnanecká karta, měl pracovní povolení a přijel sem za prací. V roce 2020 požádal o azyl v Rakousku, ale byl poslán do ČR na základě dublinského řízení.
3. Z pohovoru k žádosti vyplývá, že žalobce uvedl k důvodům své žádosti, že v Tunisku je jeho život v nebezpečí, možná tam bude zabit či uvězněn a netuší, co se mu tam může stát. Žalobce popsal incident z roku 2013, kdy byl přepaden skupinou mužů s nožem (mělo jít o tzv. salafisty). Vysvětlil, že jeho rodina se postavila proti stavbě mešity v jejich městě (jeho otec byl starostou ve městě Hammamet). Další incident se podle žalobce odehrál v roce 2015 či 2016 (provokace před domem, útok na jeho psy). Dále žalobce popsal, že přišel v ČR o pracovní povolení (dle IS se nedostavil k sejmutí biometrických údajů) do Rakouska se vydal v březnu 2020 a hledal si tam práci.
4. Jeho hlavním důvodem jsou problémy se salafisty (radikálními islamisty), neboť on je prozápadně myslící člověk. V roce 2013 vystoupil do strany Nidaa Tounes. Jednou byl v roce 2009 zadržen policií v baru. Žalobce Tunisko nepovažuje za bezpečnou zemi, neboť podle jeho názoru přechází od demokracie k diktatuře. Před revolucí v roce 2011 vystupoval proti režimu, přičemž jeho rodina je politicky aktivní. On sám byl členem (zaměstnancem) místní pobočky HRW v letech 2011 – 2016. Nicméně žádnou funkci tam neměl, účastnil se mítinků a jejich akcí. Otec byl ředitelem pobočky HRW až od roku 2019.
5. Žalovaný provedl se žalobcem doplňující pohovor dne 17. 9. 2020, z něhož vyplývá, že v době odjezdu z vlasti mu nic nehrozilo, ale měl problémy od roku 2011, protože byl politicky aktivní a angažoval se v politice lidských práv. Jeho problémy začaly v roce 2011 (islamisté), problémy s policií měl pouze před revolucí, pak už ne. Jeho otec byl nezávislý, ale v roce 2013 vstoupil do nové strany Nidaa Tounes a již dříve se několikrát v rámci města Hammamet přestěhoval, protože má za to, že přestěhování by mu nepomohlo. Podle jeho názoru je situace nebezpečná pro něj i pro jeho rodinu.

6. Žalovaný v hodnotící části napadeného rozhodnutí uvedl, že předložené podklady jsou obecné a neprokazují skutečnosti relevantní pro přiznání mezinárodní ochrany. Tunisko je bezpečná země původu, k čemuž žalovaný odkázal na zprávu Hodnocení Tuniska jako bezpečné země původu ze dne 23. 7. 2020. V případě žalobce lze považovat Tunisko za bezpečnou zemi původu.
7. Žalovaný dále vysvětlil, že žalobce nejspíše nebyl členem mezinárodní lidskoprávní organizace HRW, ale místní tuniské Ligy na obranu lidských práv. Podle jeho názoru je zcela nedůvodná obava z pomsty místního funkcionáře za účast žalobce na demonstraci v roce 2011. Žalovaný uzavřel, že problémy žalobce nevypovídají o azylově relevantním nebezpečí v zemi původu. Žalobce tedy nevyvrátil domněnku bezpečné země původu.
8. Jeho námitku, že přestěhování se do jiné části Tuniska by mu nepomohlo, neboť by ho našli a pronásledovali, protože by nemohl přestat se svou aktivitou a prosazováním svých názorů, nelze přijmout především s ohledem na výše konstatovanou a i zde platnou možnost obrátit se v případě nebezpečí s žádostí o ochranu na příslušné tuniské státní úřady. Námitku ostatně zpochybňuje i další vyjádření žadatele při doplňujícím pohovoru ze dne 17. 9. 2020, že v současné době proti islamistům nebojuje a že se nechce již obětovat politickým bitkám. Pro případ jakéhokoli dalšího ohrožení ze strany soukromých osob v případě návratu žadatele do jeho země původu tak žalovaný odkazuje na možnost využití institutu vnitřního přesídlení, popř. v kombinaci s žádostí o ochranu u příslušných státních orgánů své země.
9. Žalovaný však především považuje azylový příběh žalobce za přinejmenším značně nadsazený, a to zejména kvůli zjištěným okolnostem žadatelova pobytu na území ČR. Žalobce do ČR přijel v roce 2016 za prací, na základě vyřízeného pracovního víza a v době jeho odjezdu mu v jeho vlasti nic nehrozilo. O oprávnění k pobytu přišel v roce 2018 čistě vlastní vinou. Jak vyplývá z výpisu z CIS ke jmenovanému ze dne 31. 8. 2020, nejprve se dostavil pozdě k převzetí průkazu povolení k pobytu, takže průkaz již nebylo možné vydat, a následně odmítl znovu poskytnout biometrické údaje. Ačkoliv pak při řízení o udělení mezinárodní ochrany sám prohlásil, že dokud zde měl práci, svůj pobyt nijak neřešil. Po ztrátě oprávnění k pobytu se ještě dalších dva a půl roku rozmýšlel, zda vůbec a kde by vlastně měl o mezinárodní ochranu požádat, přestože se jeho další pobyt v ČR a potažmo v EU stal krajně nejistým a v jeho zemi původu mu přitom neustále hrozila jím nyní tvrzená nebezpečí. Namísto řešení své situace v ČR dál pobýval nelegálně, aniž by se jakkoli pokusil tento svůj závadný status napravit. O mezinárodní ochranu v ČR pak požádal až po svém zadržení policií v Rakousku a vrácení zpět do ČR, kde navíc, jak prohlásil při pohovoru dne 31. 8. 2020, původně o mezinárodní ochranu vůbec požádat nechtěl. Žalobce tedy požádal až poté, co se nebezpečí jeho nuceného návratu do Tuniska stalo skutečně reálným.
10. Ani tyto skutečnosti rozhodně nesvědčí o jakékoli azylově relevantní a reálně pociťované hrozbě v jeho zemi původu. Naopak naznačují, že žadatel jím tvrzená nebezpečí nepociťuje nijak bezprostředně a že svůj azylový příběh vykonstruoval či

přínejmenším značně zveličil až po svém předání rakouskou policií zpět do ČR, když ve skutečnosti žádnému reálnému nebezpečí ve své vlasti nečelí. Podle žalovaného žalobce z Tuniska odjel z jiného, azylově nerelevantního důvodu a cestou podání žádosti o mezinárodní ochranu chce zabránit svému vyhoštění z EU.

III. Žaloba

11. Žalobce obecně namítl, že žalovaný ve správním řízení řádně nezjistil skutkový stav věci. Podle jeho názoru pak napadené rozhodnutí nevyplývá ze shromážděných podkladů.
12. Hlavním důvodem, proč se žalobce rozhodl žádat o udělení mezinárodní ochrany, je strach z pronásledování ze strany osob hlásících se k salafistickým hnutím. Příčinou této obavy je, že žalobce byl politicky a občansky aktivní a snažil se o prosazování liberálních západních hodnot, což je v rozporu s ideologií zmíněných hnutí. To vyústilo v několik incidentů (útok či vyhrožování), které žalobce v rámci pohovoru a jeho doplnění během správního řízení detailně popsal (tzn. strach ze salafistů a účast na protivládních demonstracích v roce 2011).
13. Zprávy obsažené ve spisu nejsou dostatečným podkladem pro takové posouzení věci. Žalobce poukazuje především na to, že žalovaný výpověď žalobce závěrem napadeného rozhodnutí zhodnotil jako „*přínejmenším značně nadsazenou*“, aniž by k tomu uváděl nějaké konkrétní a přímé odůvodnění. Žalovaný pouze konstatuje, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až s určitým časovým odstupem, a tudíž jeho obava z pronásledování či jiného nelidského zacházení není bezprostřední. Takové hodnocení je však podle názoru žalobce zcela tendenční. V tomto ohledu žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019-52.
14. Žalovaný napadené rozhodnutí nedostatečně individualizoval a zcela pominul subjektivní aspekt osoby žalobce. Skutečnost, že žalobce v zemi původu čelil pronásledování kvůli svým politickým názorům a že byl obětí útoku a žalovaný tyto skutečnosti nikterak v rozhodnutí nerozporuje a jednoznačně indikuje realitu hrozby dalšího nebezpečí, tak jak sděluje dle ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu.
15. Žalobce v rámci výpovědi uvedl, že čelil útokům a vyhrožování v souvislosti s projevy jeho politických názorů. Dále rovněž správnímu orgánu sdělil, že byl členem neziskové lidskoprávní organizace. Žalobce poukazuje na fakt, že občanská společnost v Tunisku čelí omezujícímu jednání ze strany vlády a vládních představitelů. Někteří z lidskoprávních aktivistů jsou rovněž svévolně zatýkáni. Lze tudíž tvrdit, že obava žalobce ze zatčení v případě návratu do země původu není možné označit za zcela nedůvodnou, jak konstatoval žalovaný v napadeném rozhodnutí.
16. Žalobce shrnul, že žalovaný nevyhledal žádné aktuální relevantní informace, opíral se jen o vlastní vypracované zprávy - zejména pak Informace OAMP „Hodnocení Tuniska jako bezpečné země původu“ ze dne 23. 7. 2020 a nevěnoval pozornost

skutečností uvedených ve výpovědi žalobce. Celé řízení s žalobcem je tak od počátku vedeno nikoliv azylovým zákonem a základními zásadami správního řízení, nýbrž snahou o využití ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu.

17. Žalobce tvrdí, že reálná situace v Tunisku je odlišná a implementace lidskoprávních smluv není na dobré úrovni. Jsou například popsány případy, kdy zástupci občanské společnosti byli odsouzeni za urážku veřejných činitelů v případech, kdy poukazovali na případy korupce. Svoboda slova tak není v zcela garantována. Právě z pronásledování v důsledku uplatňování základních práv má žalobce obavu. Tyto skutečnosti žalovaný vůbec v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nezohlednil.
18. Žalobce tak považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, a proto navrhl, aby je soud zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

19. Žalovaný trvá na tom, že se žádostí žalobce odpovědně zabýval a posoudil ji řádným procesním způsobem v rozsahu odpovídajícímu aplikaci ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, tedy ve vazbě na skutečnost, že ČR považuje Tunisko za bezpečnou zemi původu podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a žalobce neprokázal, že v jeho případě Tunisko vůči němu nelze považovat za bezpečnou zemi původu.
20. V průběhu správního řízení bylo zřejmé, že žalobce svoji vlast neopustil na základě žádného z relevantních důvodů ve smyslu zákona o azylu a ani jeho obavy z návratu do Tuniska nelze považovat za opodstatněné ve smyslu ustanovení § 12 a § 14a zákona o azylu. Především bylo zjištěno, že Tunisko splňuje základní demokratické principy v souladu s kritérii pro hodnocení bezpečné země původu [§ 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu], a bylo proto zařazeno na seznam zemí, které ČR považuje za bezpečné země původu – viz § 2 bod 23 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění vyhlášky č. 68/2019 Sb.
21. Z výpovědi žalobce v rámci správního řízení o jeho azylové žádosti a ani z obsahu podané žaloby nebylo zjištěno, že by v jeho případě tento předpoklad neplatil. Žalobce jako hlavní důvod jeho žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že má obavu o svůj život v Tunisku ze strany islamistů za to, že proti nim on a jeho otec vystupují. Konkrétně se žalobce bojí toho, že by mohl být po návratu do Tuniska uvězněn za účast na protivládních demonstracích, kterých se zúčastnil v roce 2011. Uvěznění mu údajně hrozí ze strany místního funkcionáře bezpečnostní složky, kterou žalobce blíže nespecifikoval, a to ze smyšleného důvodu tohoto funkcionáře a jeho údajné pomsty vůči žalobci. Žalobce rovněž obecně upozorňuje na nestabilitu v Tunisku.
22. K námitce žalobce, která se týkala toho, že nesouhlasí s tvrzením žalovaného v rozhodnutí, kdy žalovaný uvedl, že mu není známo, že by občané Tuniska zemi

opouštěli z důvodů uvedených v ustanoveních § 12 nebo § 14a zákona o azylu, žalovaný uvádí, že si stojí za tím, že Tunisko ratifikovalo a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv. Žalovaný k tomu dodává, že v případě žalobce lze Tunisko považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu a žalobce má tak v případě jakýchkoliv problémů v zemi možnost využít ochrany kompetentních orgánů. Tento předpoklad platí i přesto, že v Tunisku dosud trvá výjimečný stav, neboť obavy žalobce z obecné nestability se týkají prakticky všech obyvatel Tuniska. V Tunisku neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, ani Tunisko nevede válku proti jinému státu.

23. Pokud jde o námitku žalobce, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, sděluje k tomu žalovaný, že je to právě žalobce, kdo má v řízení o mezinárodní ochranu povinnost tvrzení. Žalovaný je přesvědčen, že dostatečně zjistil skutkový stav, který mu umožňoval vydat ve věci rozhodnutí; pro toto rozhodnutí si opatřil dostatečně aktuální informace o zemi původu.
24. Žalovaný dále uvádí, že nejsou důvodné námitky žalobce v žalobě, které se týkají použitých informačních zdrojů žalovaným, neboť použité zdroje jsou zcela dostačující, dostatečně aktuální a byly zpracovány žalovaným správním orgánem na základě relevantních informačních zdrojů, které jsou v užitých zprávách citovány. V závěru jednotlivých dokumentů je soupis zdrojů, na základě nichž byla informace zpracována. Ze zde uvedeného přehledu lze usuzovat, že jde o uznávané a relevantní veřejně dostupné informace a nejedná se o úvahy žalovaného, jak je namítáno v žalobě.
25. Žalovaný je toho názoru, že se žalobce podanou žádostí o mezinárodní ochranu snaží legalizovat svůj pobyt na území ČR, neboť již v roce 2016 sem přijel za prací a v roce 2018 vlastním zaviněním přišel v ČR o pobyt. Žalovaný uzavírá, že je přesvědčen, že v případě žalobce došlo k jednoznačnému naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu a má za to, že rozhodnutí vychází z řádně zjištěného stavu věci. V podrobnostech pak žalovaný odkazuje na obsah správního spisu.
26. V **replíce** k vyjádření žalovaného ze dne 8. 2. 2021 žalobce uvedl, že tvrzení žalovaného o tom, že Tunisko je bezpečnou zemí původu, je účelové. Podle nejaktuálnějších informací o zemi původu nedošlo za rok 2020 ke zlepšení situace v zemi. Tunisko stále selhává v implementaci základních lidskoprávních hodnot a mechanismů. Podle Human Rights Watch Tunisko ani v roce 2020 neudělalo žádný pokrok s novelizací zákonů, jež přímo porušují a ohrožují lidská práva. V minulém roce v Tunisku stále pokračovalo porušování svobody projevu, sdružování a shromažďování. Byly zatčeny a odsouzeny k trestu odnětí svobody osoby kvůli zveřejnění kritiky veřejných činitelů. Tunisko tedy v jeho případě nemůže představovat bezpečnou zemi původu. Žalovaný měl jeho situaci posoudit individuálně, tedy hlavně s ohledem na jeho výpověď, a nikoliv zkoumat pouze obecnou bezpečnostní situaci v zemi původu (viz k tomu rozsudek Nejvyššího

správního soudu ze dne 25. 7. 2007, č. j. 2 Azs 41/2007- 103). Žalobce předložil soudu lékařskou zprávu, která má prokazovat jeho zranění při demonstraci v roce 2011.

V. Posouzení věci krajským soudem

27. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené § 32 odst. 1 zákona o azylu.
28. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání. Při posuzování věci měl přitom na zřeteli čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 tohoto ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje „úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU[.]“. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.
29. Krajský soud nařídil ve věci **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 26. 7. 2022 v omluvené nepřítomnosti žalobce a za účasti zástupce žalobce a zástupce žalovaného. Krajský soud při jednání vyslechl úvodní přednesy zástupců účastníků a shrnul obsah soudního a správního spisu.
30. Ze **správního spisu** krajský soud zjistil následující skutečnosti. Ve spisu jsou založeny podklady citované v napadeném rozhodnutí, a to poskytnutí údajů k žádosti ze dne 31. 8. 2020, dále protokol o pohovoru ze dne 31. 8. 2020, výpis z evidence cizinců, protokol o doplňujícím pohovoru ze dne 17. 9. 2020, v němž mj. žalobce uvádí, že za svou činnost v HRW nebyl placen. V roce 2011 se udála první demonstrace, při které byli zabiti tři lidé, a od té doby je žalobce v nebezpečí. Dále žalobce popsal demonstraci v roce 2013 (6. 4. 2013), kdy je napadlo asi 1000 salafistů, museli tehdy s otcem uprchnout, policie tehdy nezasáhla. Dále zmínil incident z roku 2015 či 2016, kdy islamisté křičeli před domem, házeli kameny, přičemž policie sice přijela, ale nic nese-psala. Na postup policistů si nestěžovali. Stran podkladů k zemi původu je ve spisu založena zpráva MZV ze dne 27. 4. 2018, Informace OAMP – hodnocení Tuniska jako bezpečné země původu, protokol o seznámení se s podklady ze dne 1. 10. 2020 a doplnění podkladů ze dne 5. 10. 2020 (nové události v zemi původu).

31. Zástupce žalovaného se k věci vyjádřil tak, že žalobce si chtěl pouze legalizovat pobyt. Nebylo jeho cílem utéct před událostmi v jeho zemi. Je povinností žalobce dostatečně konkrétně zdůvodnit a doložit pronásledování v zemi původu. K obsahu správního spisu neměl žádné připomínky. Krajský soud následně doplnil dokazování o zprávu US Department of State (Country Report on Human Rights Practices 2019 – Tunisia), na niž žalobce poukazoval v žalobě. Založil do spisu i zprávu Tunisia 2021 International Religious Freedom Report, kterou dokazování neprováděl. Konečně provedl dokazování článkem z časopisu Týden.cz – „Fanatičtí mohamedáni ohrožují křehkou demokracii Tuniska“ ze dne 26. 8. 2012. Provedl i důkaz lékařskou zprávou (překladem z francouzštiny) potvrzující, že žalobce byl dne 29. 7. 2011 ošetřen v Regionální nemocnici Nabeul a byl následně upoután na lůžko měsíc a půl (45 dnů).
32. Zástupce žalovaného uvedl, že by soud měl zvážit okolnosti vydání lékařské zprávy, přičemž žalobce dostatečně neprokázal události, které měly předcházet vydání této zprávy. Žalobce se neobrátil na bezpečnostní složky ve své zemi. Zástupce žalovaného další důkazy nenavrhoval, a proto krajský soud ukončil dokazování a po vyslechnutí konečného návrhu žalovaného krajský soud přerušil jednání za účelem vyhlášení rozsudku.
33. Žaloba je důvodná.
34. Krajský soud předně uvádí, že žalovaný považoval podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany za zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu, který stanovuje, že: *„Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.“* Ve třetím odstavci daného ustanovení je dále uvedeno, že: *„Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“*
35. V této souvislosti je v ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu stanoveno, že bezpečnou zemí původu se rozumí: *„stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.“*

36. Základem vnitrostátního konceptu tzv. bezpečných zemí původů je právní úprava obsažená v již uvedené procedurální směrnici, která umožňuje členským státům uplatňovat domněnku, že země původu je pro žadatele o mezinárodní ochranu bezpečná, pakliže není v konkrétním případě prokázán opak. V této souvislosti mohou členské státy přistupovat k vymezení bezpečných zemí původu buďto případ od případu, nebo mohou přijmout seznam všech zemí, které považují pro účely řízení ve věci mezinárodní ochrany za bezpečné (viz body 40, 42 a 46 preambule procedurální směrnice).
37. V České republice je uplatňován druhý z uvedených přístupů, neboť byla v souladu s ust. § 86 odst. 4 zákona o azylu přijata vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, která v ust. § 2 bodu 23. označuje za bezpečnou zemí původu rovněž Tunisko.
38. Proto je možné ho na základě dotčené právní úpravy považovat za žadatele o mezinárodní ochranu pocházejícího ze země, která je pro něj bezpečná. V tomto směru lze přisvědčit žalovanému, že je to právě žalobce, který je povinen tvrdit a dokazovat rozhodné okolnosti svědčící o tom, že jinak uplatňovaná domněnka pojetí Tuniska jako bezpečné země původu je v jeho případě vyvrácena (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, a ze dne 15. 2. 2021, č. j. 4 Azs 325/2020 - 29; odkazovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).
39. Situací v Tunisku a přezkumem rozhodnutí ve věcech tuniských státních občanů se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již zabýval opakovaně (srov. např. rozsudek ze dne 27. 2. 2020, č. j. 1 Azs 477/2019-38, anebo usnesení ze dne 8. 10. 2020, č. j. 10 Azs 232/2020-32, ze dne 17. 6. 2020, č. j. 6 Azs 70/2020-33, ze dne 24. 4. 2019, č. j. 2 Azs 301/2018-37, anebo ze dne 17. 4. 2019, č. j. 4 Azs 36/2019-32). V pozdější judikatuře i Nejvyšší správní soud vychází z toho, že Tunisko je uznáváno jako bezpečná země původu. Zařazení Tuniska do tohoto seznamu se stalo účinným od 23. 3. 2019.
40. Krajský soud se ve světle vznesených žalobních námitek soustředil především na otázku, zda se žalobci jeho tvrzeným azylovým příběhem povedlo vyvrátit či dostatečně zpochybnit platnost vyvratitelné domněnky Tuniska jako bezpečné země původu. Podle názoru krajského soudu žalobce předestřel takový skutkový příběh, v němž jsou určité indicie nasvědčující tomu, že se žalobci podařilo minimálně zpochybnit tuto právní domněnku.
41. Krajský soud má za to, že v celém azylovém příběhu žalobce dominují dvě linie skutečností, které je třeba hodnotit a posoudit z pohledu kvalifikace pod pojem pronásledování či riziko vážné újmy. Před tímto podrobnějším posouzením ovšem stojí konstrukce bezpečné země původu, která aplikační úvahu žalovaného správního orgánu zjednodušuje v prvním kroku na otázku, zda ve vztahu k žadateli tato domněnka platí.
42. První linií žalobcova příběhu jsou události z let 2011 až 2013, kdy se žalobce měl aktivně účastnit a dokonce i pomáhat organizovat demonstrace v rámci některé z lidskoprávních organizací působících v Tunisku (zda šlo skutečně o HRW –

Human Rights Watch, to není ze zjištěných skutečností zcela jednoznačné). Žalovaný nijak nezpochybnil, že se žalobce mohl zúčastnit těchto demonstrací a pravděpodobně též zúčastnil. Tyto demonstrace byly zaměřeny proti vládě, takže se v tehdejších letech žalobce mohl považovat za aktivního odpůrce režimu. V tomto směru též žalobce artikuloval určité obavy z nějakého funkcionáře, s nímž přišel v této době na jedné z demonstrací do styku, a také doložil lékařskou zprávu dokládající, že v inkriminované době konání této demonstrace (2011) utřil určitá zranění, pro něž musel být upoután na lůžko (být 45 dnů v klidu). Neoficiálním překladem této lékařské zprávy soud provedl při jednání dokazování.

43. Krajský soud k této linii příběhu žalobce uvádí, že nepovažuje tato tvrzení za nevěrohodná, ale nejsou natolik relevantní, aby sama o sobě zpochybnila konstrukci bezpečné země původu. Také časový odstup těchto potíží žalobce od doby, kdy skutečně opustil Tunisko, neodpovídá tomu, že by právě tyto události měly mít přímý vliv na opuštění jeho vlasti. Krajský soud v tomto ohledu nepřehlédl, že žalobce se v EU choval nejprve spíše jako ekonomický migrant, neboť řešil svůj pobyt prostředky cizineckého, a nikoliv azylového režimu.
44. Co se týče druhé linie azylového příběhu žalobce, ta vychází z tvrzených problémů s tzv. salafisty, tedy příznivci radikálního islamismu. Žalobce se měl podle svých tvrzení proti tomuto myšlenkovému směru vždy vymezovat (označuje sám sebe za prozápadně myslícího muslima). Problémy, které žalobce popsal, se zčásti prolínají s první linií jeho příběhu v tom, že salafisté měli způsobit napadení demonstrantů. Následně žalobce sám měl čelit jejich výhrůžkám a mělo dojít i ke konkrétnímu nátlaku před jeho domem. Problémy se týkaly i otce žalobce, který měl být po nějakou dobu starostou města a dále působit v téže lidskoprávní organizaci. Žalobce zmínil důležitou indicii vysvětlující, proč by měli radikální islamisté mít v hledáčku právě žalobce a jeho otce – problémem byla výstavba mešity ve městě Hammamet. Tento kauzální nexus (vzhledem k událostem datovaným k roku 2013) je přinejmenším uvěřitelnou sousledností dějů, které mohly zapříčinit také další konflikty s radikálními islamisty. Žalobce další konflikt situoval do let 2015 až 2016, tedy do období předcházejícího jeho odchodu z Tuniska do Evropy.
45. V tomto ohledu krajský soud nepovažuje napadené rozhodnutí za dostatečně zdůvodněné ani vystavěné na dostatečných podkladech. Citované zprávy o zemi původu se o radikálních islamistech a problémech s nimi vůbec nezmiňují. Krajský soud sám v tomto směru při jednání obohatil důkazní materiál o zprávy týkající se Tuniska (zprávy US Department of State za rok 2019 a 2020), na něž zčásti odkazoval žalobce (nicméně ty se rovněž problematice radikálního islamismu nevěnují), a dále také článek z časopisu Týden.cz „*Fanatičtí mohamedáni ohrožují křehkou demokracii Tuniska*“, který minimálně potvrzuje, že v letech 2011-2013 byly v Tunisku s tzv. salafisty problémy, a dále také to, že vláda se jich obávala a dokonce jim měla ustupovat. To by potvrzovalo tvrzení žalobce, že policie proti radikálním islamistům nechtěla zasáhnout, příp. že sice k incidentu přijela, ale „nic nese-psala“. Žalobce navíc byl lidskoprávním aktivistou (lhostejno, zda šlo o místní organizaci, či mezinárodní organizaci Human Rights Watch).

46. Tvzení žalobce ve spojení s tímto zdrojem tak podle názoru krajského soudu zcela zásadně „otřásá“ konstrukcí zastávanou žalovaným, že Tunisko je bezpečná země – myšleno v konkrétním rozměru ochrany svých občanů před jednáním radikálních skupin islamistů. Jelikož v tomto směru nebylo, o co se ve správním spisu opřít (informace o Tunisku jsou v tomto ohledu zcela kusé), nelze podle názoru krajského soudu vycházet z paušálních a formalizovaných konstrukcí, že Tunisko je signatářem lidskoprávních úmluv a disponuje efektivním státním aparátem. To ještě nedostačuje k udržení domněnky, že Tunisko dokáže poskytnout svým občanům efektivní ochranu v těchto specifických situacích.
47. Krajský soud v tomto ohledu připomíná, že i v jiných evropských zemích (kupř. Nizozemí) v minulosti judikatura status Tuniska jako bezpečné země zpochybnila. Krajský soud tak sice nečiní obecně, ale ve vztahu k příběhu žalobce vnímá zásadní pochybnosti o efektivitě ochrany tuniského státního aparátu vzhledem k jednání některých náboženských skupin.
48. Tato otázka nabývá přitom zásadní relevance v kontextu případného návratu žalobce do Tuniska (otázka tzv. prospektivního pronásledování či rizika vážné újmy). Z tohoto pohledu nehraje naproti tomu roli skutečnost, že žalobce přijel do EU spíše jako cizinec hledající práci a legální formu pobytu. Krajský soud má tedy za to, že žalobce minimálně úspěšně zpochybnil domněnku bezpečné země původu ve vztahu ke své osobě, a to z důvodu problémů s radikálními muslimy.
49. Napadené rozhodnutí je tedy vystavěno na nedostatečných podkladech o zemi původu [§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.], a je zapotřebí doložit do spisu další informační zdroje, které žalovanému pomohou vytvořit si objektivní obrázek o relevanci tvrzených problémů se salafisty. Klíčovou otázkou je, zda je Tunisko schopno takové projevy salafistů držet v zákonných mezích a zda je postihuje, anebo zda v tomto směru existují ve vnitřní ochraně mezery. Tato obecná zjištění je pak třeba vztáhnout k azylovému příběhu žalobce a znovu vyhodnotit, zda je či není možné aplikovat vůči žalobci institut bezpečné země původu. V případě negativní odpovědi je třeba provést se žalobcem standardní azylové řízení.

VI. Závěr a náklady řízení

50. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud zrušil napadené rozhodnutí z důvodů obsažených v ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s. a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (výrok I.).
51. Za této situace bude skutkový stav, který žalovaný vzal za základ napadeného rozhodnutí, vyžadovat zásadní doplnění, jak krajský soud vysvětlil v odůvodnění rozsudku. Dále je žalovaný povinen znovu zvážit, zda lze na případ žalobce aplikovat koncept bezpečné země původu, anebo žádost posoudit v meritu a standardním řízení o udělení mezinárodní ochrany. Tímto právním názorem soudu je žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
52. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť úspěšnému žalobci nevznikly žádné náklady řízení a ani jejich

přiznání nepožadoval. Proto krajský soud žádnou náhradu nákladů úspěšnému žalobci nepřiznal. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, protože nemá právo na náhradu nákladů řízení. Z uvedených důvodů bylo o náhradě nákladů rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 26. července 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce